

PM Rotel I (Dnr KS 2018/610)

Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet enligt miljöbalken avseende utbyggnad av tunnelbana från Kungsträdgården till Nacka och söderort (M 1431-17)

Remiss från mark- och miljödomstolen

Remisstid den 14 juni 2018

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som anförs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Karin Wangård anför följande.

Ärendet

Stockholms läns landsting (SLL) har vid Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, ansökt om tillstånd för vattenverksamhet för utbyggnad av tunnelbanan från Kungsträdgården till Nacka och söderort. Till ansökan har även bifogats en miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med prövningens förutsättningar.

Influensområdet för ansökt grundvattenbortledning sträcker sig från Kungsträdgården i norr till Nacka i öst och Enskede i söder, området omfattar ca 1130 hektar. Stockholms stad berörs av den planerade tunnelbaneutbyggnaden varför staden getts möjlighet att lämna synpunkter inför kommande domstolsprövning.

Beredning

Ärendet har remitterats till Stadsledningskontoret, Exploateringsnämnden, Fastighetsnämnden, Kulturnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Trafiknämnden och Stockholms Stadshus AB,.. Stadsledningskontoret, Fastighetskontoret, Exploateringskontoret, Trafikkontoret och Stadsbyggnadskontoret har inkommit med ett gemensamt kontorsyttrande. Stockholms Stadshus AB har meddelat att de inte ämnar svara. Miljö- och hälsoskyddsnämnden och kulturnämnden har inte inkommit med ett svar.

Stadsledningskontoret, Exploateringskontoret, Fastighetskontoret, Stadsbyggnadskontoret, och Trafikkontoret är positiva till att en utbyggnad av tunnelbanan sker i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling. De konstaterar att staden deltar aktivt i detta arbete och anser att utbyggnaden är mycket viktig för såväl staden som regionen. De menar dock att de är viktigt att samtliga synpunkter beaktas och att tillstånd meddelas med villkor som utgår från synpunkterna.

Mina synpunkter

Utbyggnaden av Stockholms tunnelbanenät är av stor betydelse för regionen och stadens utveckling och det är positivt att ytterligare steg tas i arbetet med att förverkliga Stockholmsförhandlingen. Utöver detta hänvisar jag till vad som framgår i denna promemoria.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som anförs i promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 24 maj 2018

KARIN WANNGÅRD

Bilaga

Remissen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

SLL har vid Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, ansökt om tillstånd för vattenverksamhet för utbyggnad av tunnelbanan från Kungsträdgården till Nacka och söderort. En miljökonsekvensbeskrivning har även getts in till domstolen.

Tillståndet reglerar dels bortledning av grundvatten i tunnlar, stationer, uppgångar, anläggningar och öppna schakt, dels infiltration av vatten i jord eller berg för att upprätthålla godtagbara grundvattennivåer, dels utförande och bibehållande av anläggningar för åtgärder samt utrivning av tillfälliga anläggningar.

Miljökonsekvensbeskrivningen, MKB, beskriver påverkan och konsekvenser vid byggande och drift av tunnelbanan med tyngdpunkt på den vattenverksamhet som grundvattenbortledningen innebär. MKB:n bifogas ansökan om tillstånd enligt miljöbalken. MKB:n avhandlar de miljöaspekter som kan påverkas av projektet, så som grundvattenbortledning, ytvatten, naturmiljö och kulturmiljö. Dessutom omfattar rapporten betydande miljöaspekter som påverkas under byggtiden så som buller, stomljud, vibrationer, luftkvalitet och utsläpp till vatten samt påverkan av masshantering och transporter.

De nya tunnelbanesträckningarna till Nacka och söderort kommer att byggas i tunnel under jord. Den börjar vid befintlig station Kungsträdgården via ny station Sofia och ny station Hammarby kanal till Nacka Centrum samt från station Sofia till Gullmarsplan, ny station Slakthuset och vidare till Sockenplan.

Båda grenarna kommer att höra till tunnelbanans Blå linje. Hela sträckningen går under mark, med undantag för anslutningen till befintlig tunnelbana vid Sockenplan.

Influensområdet för ansökt grundvattenbortledning sträcker sig från Kungsträdgården i norr till Nacka i öst och Enskede i söder, området omfattar ca 1130 hektar. Den ansökta grundvattenbortledningen m.m. uppges beröra ett stort antal fastigheter inom influensområdet. Som sakägare uppges alla de som äger fastigheter eller anläggningar inom området och vars intressen med anknytning till fastigheten eller anläggningen riskerar att skadas av den vattenverksamhet som SLL söker tillstånd för.

Stockholms stad berörs av den planerade tunnelbaneutbyggnaden varför staden getts möjlighet att lämna synpunkter inför kommande domstolsprövning.

Mark- och miljödomstolen har av SLL begärt in förtydliganden och kompletteringar i målet vilka ingår i det material som Stockholms stad får yttra sig över.

Synpunkter med anledning av ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen ska ges in skriftligen till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, senast måndagen den 21 maj 2018. Staden har bett om och fått dispens att lämna svar senast den 14 juni.

SLL ges möjlighet att bemöta inkomna yttranden senast måndagen den 24 september 2018. Huvudförhandlingen planeras till 5-21 februari 2019. Dom eller beslut bedöms kunna meddelas under april 2019.

Beredning

Ärendet har remitterats till Stadsledningskontoret, Exploateringsnämnden, Fastighetsnämnden, Kulturnämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Trafiknämnden och Stockholms Stadshus AB,.. Stadsledningskontoret, Fastighetskontoret, Exploateringskontoret, Trafikkontoret och Stadsbyggnadskontoret har inkommit med ett gemensamt kontorsyttrande. Stockholms Stadshus AB har meddelat att de inte ämnar svara. Miljö- och hälsoskydds-nämnden och kulturnämnden har inte inkommit med ett svar.

Stadsledningskontoret, Exploateringskontoret, Fastighetskontoret, Stadsbyggnadskontoret och Trafikkontoret.

Stadsledningskontoret, Exploateringskontoret, Fastighetskontoret, Stadsbyggnadskontoret och Trafikkontorets gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 14 maj 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, fastighetskontoret och trafikkontoret är positiva till att en utbyggnad av tunnelbanan sker i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling. Staden deltar aktivt i detta arbete och anser att utbyggnaden är mycket viktig för såväl staden som regionen.

Förvaltningen för utbyggd tunnelbana, FUT, har genomfört kontinuerliga samråd med kontoren genom att hålla delprojektstyrelser och arbetsmöten om tunnelbanans utbyggnad till Nacka och söderort där representanter från kontoren deltar. Kontoren har därmed också kunnat lämna synpunkter under projektets gång till FUT.

Även om staden ser positivt på utbyggnaden är det viktigt att samtliga synpunkter beaktas och att tillstånd meddelas med villkor som utgår från synpunkterna.

Generella synpunkter

Avsnittet om buller är omfattande och det framgår att ett kontrollprogram för buller i byggskedet kommer att upprättas för godkännande av tillsynsmyndigheten. Stomljud är en svår fråga och vid tunnelarbete kan ljud uppfattas på längre avstånd än man många gånger räknar med. Kontoren undrar vad det finns för planer för information till boende som bor utanför identifierat område och önskar besked från sökanden.

Ett stort antal skolor och förskolor, såväl kommunala som privata, kommer att utsättas för bullerstörning under byggskedet. Det gäller både undervisningslokaler och skolgårdar. Förvaltningarna önskar föra dialog med FUT kring hur bullerstörningar ska minimeras för de många skol- och förskolebarn som påverkas av tunnelbaneutbyggnaden.

FUT bör också redovisa konsekvenserna för buller, stomljud och vibrationer från de planerade byggarbetena som helhet.

Trafiksäkerheten längs barns skolvägar samt i anslutning till etableringsområdena behöver också ha särskilt fokus.

Förvaltningarna saknar tydliga beskrivningar för hur byggtrafiken till och från de olika arbetsområdena ska framföras. Detta gäller samtliga arbetsområden. Kontoren önskar en fortsatt dialog kring dessa frågor. Kontorens tolkning av den tekniska beskrivningen är att FUT planerar att transportera ut tyngre lastbilar än vad gatorna kring arbetstunnlarna tillåter. Detta är en dispensfråga som ska regleras vid kommande ansökan. Antalet transporter kan således bli fler än vad FUT redovisar och det är viktigt att höjd tas för detta.

Kontoren anser även att FUT bör eftersträva att i möjligaste mån frakta massor sjövägen för att minimera mängden tunga transporter på gatunätet.

Även miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid och partikelhalter riskerar att överskridas på vissa platser under byggtiden, vilket behöver hanteras.

Åtgärdsplan finns endast för kulturbyggnader. Har bedömningen gjorts att det inte kommer att uppstå skador på andra byggnader bör detta framgå. Finns det en åtgärdsplan för komfortvibrationer eller finns det en bedömning att de riktvärdena inte kommer att överskridas?

Fastighetskontoret äger och förvaltar ett knappt hundratal byggnader inom aktuellt influensområde där skador kan uppkomma i samband med tunnelbaneutbyggnaden. Till det kommer lokaler och bostadsrätter som hyrs/köpts in för vidare uthyrning till förskolor och till boende inom lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Fastighetskontoret fungerar som ägare till de fysiska byggnaderna samt marken i direkt anslutning. Ett antal av dessa fastigheter belastas av ledningsrätt, servitut eller någon form av nyttjanderätt. Fastighetskontoret kommer att redovisa dessa nyttjanderätter i en separat inlägga till Mark- och miljödomstolen.

Exploateringskontoret har det samlade ansvaret för förvaltning och exploatering av stadens fastigheter inom Stockholms stads gränser. Ett antal av dessa fastigheter belastas av någon form av nyttjanderätt. Exploateringskontoret kommer att redovisa dessa nyttjanderätter i en separat inlägga till Mark- och miljödomstolen.

Kontoren kan konstatera att i flertalet fall kommer tredje part, det vill säga stadens hyresgäster och nyttjanderättshavare, att drabbas, främst under byggskedet, och ersättningskrav kommer ställas om och när sådana krav uppkommer.

Med tanke på de många fastigheter och byggnader som ägs och förvaltas av Stockholms stad och de höga värdena såväl ekonomiskt, socialt som kulturhistoriskt som kan påverkas av oförutsedda skador, i form av eventuella effekter av t.ex. grundvattenbortledningen, önskar kontoren att tiden för anmälan av oförutsedda skador ökas till femton år från utgången av arbetstiden. Detta måste anses vara rimligt med tanke på omfattningen och komplexiteten i de aktuella arbetena. Enbart fem år anses av kontoren inte vara tillräckligt.

Kontoren vill förtydliga att skador på fastigheter, byggnader och anläggningar kan uppkomma också i samband med sprängning. Besiktningar ska göras för samtliga byggnader och anläggningar inom besiktningsområdet och inte endast för berörda kulturbyggnader.

Övriga synpunkter

2013 års Stockholmsöverenskommelse omfattar att Stockholms stad skall bygga 45 900 nya bostäder inom tunnelbaneutbyggnadens influensområde. En kontinuerlig samordning mellan stadens projekt och tunnelbaneutbyggnaden är nödvändig för att detta ska vara möjligt.

Blasieholmen

I järnvägsplanen redovisad tillfällig nyttjanderätt för arbets- och transportväg på kajen, på sträckan förbi platsen för tullhuset, kan komma att behöva stängas av under vissa skeden av genomförandet av Nobel Center. Tillfällig nyttjanderätt för byggnation, etablering och transportväg kan behöva samnyttjas med andra projekt.

Lumagatan

Kontoren önskar att FUT redovisar hur transporter ska ske till kringliggande byggnader så att inte tillträdet begränsas. Även åtgärder för buller önskar kontoren att man redovisar, då det kommer att vara många, tunga transporter nära in på bostäder.

Mårtensdal

Vid arbete i Mårtensdal är det av yttersta vikt att transporter samordnas då bygge av kontorshus och stora infrastrukturbyggen görs samtidigt. Den enda vägen in till sina byggen för de andra aktörerna är förbi och periodvis över tunnelbaneschaktet. I andra änden av kvarteret, där transporterna ska köra ut, ligger dessutom Fryshusets huvudentré och där går 1 300 ungdomar i skola.

Vidare måste samordning ske med trafikkontoret rörande anläggningar i närområdet. Sprängningar måste samordnas med tunnelinnehavaren så att berget samt anläggningarnas innehåll kan säkras och att ingen människa som vistas där löper risk för skada.

Heliosgången

Kontoren önskar få ta del av tänkta åtgärder för minimering av buller vid de fläktanläggningar som planeras i området.

Vintertullen

Den planerade tunnelbaneuppgången i befintlig byggnad inom stadens fastighet Hamnvakten 7 medför omfattande störningar då

en etableringsyta planeras direkt utanför fasaden vilket medför inskränkt tillgänglighet till förskolegård. Tunga transporter kommer att ske inom närliggande bostadsområde. Åtgärder för bullerbegränsning bör redovisas enligt kontoren.